

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๗.๑/ ๖๒๕๔๔๔

กรมการปกครอง

ถนนอิษฎาภิเศก กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๖/๑๒๖๓

ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แจ้งว่า ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีขอให้ตรวจสอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีการจัดให้มีการเสนอข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติการตรวจค้นและจับกุมพนักงานในสถานบริการวิคตอเรีย ซีเคร็ท และการที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงตราประทับข้อหาความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นในหนังสือเดินทางของหญิงต่างด้าวซึ่งเป็นพยานในคดีค้ามนุษย์ของสถานบริการอาบ อบ นวด “วิคตอเรีย ซีเคร็ท” มีการกระทำความผิดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ควรกำชับพนักงานเจ้าหน้าที่ห้ามไม่ให้มีการร่วมประเวณีในขณะทำการล่อซื้อ และห้ามมิให้นำสื่อมวลชนเข้าไปในสถานที่ตรวจค้นและจับกุมคดีค้าประเวณีโดยเด็ดขาด ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบฉบับนี้

๒. ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้พยานและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการปฏิบัติอย่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนจัดให้พยานและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถเข้าถึงสิทธิอันพึงมีตามกฎหมายได้อย่างครบถ้วน เช่น สิทธิในการติดต่อญาติหรือบุคคลใกล้ชิดติดตามสมควรแก่เหตุ สิทธิในการสืบพยานล่วงหน้า เป็นต้น

๓. ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้คำนึงถึงปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนและมีความอ่อนไหวทางเพศสภาพ (Gender Sensitivity) โดยหลีกเลี่ยงการกระทำ การใช้วาจา หรือการตั้งคำถามที่เป็นการซ้ำเติมให้พยานหรือผู้เสียหายเกิดความเครียดหรือหวาดกลัวขณะสอบสวนหรือสอบถามข้อเท็จจริง

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการกำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ให้เป็นไปตาม

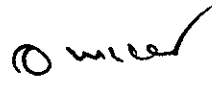
/หนังสือสำนักงาน...

หนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๖/๑๒๖๓ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และขอให้เน้นย้ำเพิ่มเติมการปฏิบัติงานจับกุมปราบปรามในสถานประกอบการค้าประเวณีหรือสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ดังนี้

๑. ห้ามสื่อมวลชนเข้าไปถ่ายภาพในห้องที่มีการค้าประเวณี และห้องพักส่วนตัวของผู้เสียหาย
 ๒. ห้ามสื่อมวลชนเผยแพร่ภาพบุคคลที่เป็นผู้เสียหาย แม้จะมีการปกปิดใบหน้าของบุคคลดังกล่าวก็ตาม เช่น การนำผ้าเช็ดตัวมาคลุมปิดบังใบหน้า การถ่ายภาพจากด้านหลัง การเบลอภาพ เป็นต้น
 ๓. ห้ามบุคคลซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐสัมภาษณ์ผู้เสียหายต่อหน้าสื่อมวลชน
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

วัลย์ตำรวจโท

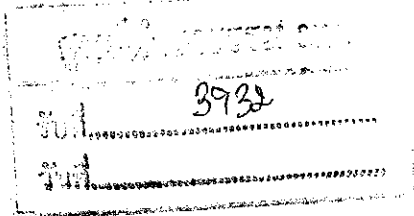
(อาทิตย์ บุญญะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักงานสอบสวนและนิติการ

ส่วนการสอบสวนคดีอาญา

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ - ๒๓๕๖ - ๙๕๕๔

กระทรวงมหาดไทย
กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันที่ 10 พ.ค. 2562
เลขที่ 16440
เรื่อง

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๑๒๖๓

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

2549

10 ๑๖ 2562

เรื่อง แจ้งผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๓๗ - ๔๐/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จำนวน ๒๖ แผ่น
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตราที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีขอให้ตรวจสอบ
การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑
และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๔

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเรียนว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ได้พิจารณากรณีการร้องเรียนข้างต้นแล้วเห็นว่า การจัดให้มีการเสนอข้อเกี่ยวกับการปฏิบัติการตรวจค้นและ
จับกุมพนักงานในสถานบริการวิคตอเรีย ซีเคร็ท และการที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงตราประทับข้อหา
ความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นในหนังสือ
เดินทางของหญิงต่างด้าวซึ่งเป็นพยานในคดีค้ามนุษย์ของสถานบริการอาบอบนวดวิคตอเรีย ซีเคร็ท
มีการกระทำความผิดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับ
หลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓)
และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑)
และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ควรกำชับพนักงานเจ้าหน้าที่ห้ามไม่ให้เกิดการร่วมประเวณีในขณะทำการล่อซื้อ และห้ามไม่ให้
นำสื่อมวลชนเข้าไปในสถานที่ตรวจค้นและจับกุมคดีค้าประเวณีโดยเด็ดขาด ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน
นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบฉบับนี้

๒. ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้พยานและ
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการปฏิบัติอย่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนจัดให้พยานและ
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถเข้าถึงสิทธิอันพึงมีตามกฎหมายได้อย่างครบถ้วน เช่น สิทธิในการติดต่อญาติ
หรือบุคคลใกล้ชิดตามสมควรแก่เหตุ สิทธิในการสืบพยานล่วงหน้า เป็นต้น

/๓. ควรกำชับ...

๓. ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้คำนึงถึงปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนและมีความอ่อนไหวทางเพศสภาพ (Gender Sensitivity) โดยหลีกเลี่ยงการกระทำ การใช้วาจา หรือการตั้งคำถามที่เป็นการซ้ำเติมให้พยานหรือผู้เสียหายเกิดความเครียดหรือหวาดกลัวขณะสอบสวนหรือสอบถามข้อเท็จจริง

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญเกื้อ สมนึก)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานกลั่นกรองรับเรื่องร้องเรียนและประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๔๘๑ (กุลภััสสรณ์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๓ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๓๗ - ๔๐/๒๕๖๒

เรื่อง สิทธิพลเมืองอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิสตรี กรณีขอให้ตรวจสอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

คำร้องที่ ๓๕๓/๒๕๕๙	{	มูลนิธิส่งเสริมโอกาสผู้หญิง (Empower Foundation)	ผู้ร้อง
		เจ้าหน้าที่ของรัฐ	ผู้ถูกร้อง

คำร้องที่ ๒๖๔/๒๕๖๐	{	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบ	

คำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑	{	มูลนิธิส่งเสริมโอกาสผู้หญิง (Empower Foundation)	ผู้ร้อง
		เจ้าหน้าที่ของรัฐ	ผู้ถูกร้อง

คำร้องที่ ๖๓/๒๕๖๑	{	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบ	

คำร้องทั้งสี่คำร้องเป็นกรณีขอให้ตรวจสอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีประเด็นร้องเรียนอย่างเดียวกันและมีผู้ถูกร้องร่วมกัน

/จึงให้...

จึงให้พิจารณารวมกัน โดยให้เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๓๕๓/๒๕๕๙ และคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ ว่า ผู้ร้อง และเรียกผู้ถูกร้องตามคำร้องที่ ๓๕๓/๒๕๕๙ และคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ ว่า ผู้ถูกร้อง

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๕๓/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ กล่าวอ้างว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา ผู้ร้องได้จัดเก็บข้อมูลการล่อซื้อประเวณีเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานของผู้ถูกร้อง ด้วยการล่อให้อีกฝ่ายกระทำความผิด โดยหลอกให้เชื่อใจและมีการร่วมประเวณีก่อนแสดงตัวเข้าจับกุม โดยนำถุงยางอนามัยที่ใช้แล้วเป็นหลักฐานทางคดี หลังจากจับกุมแล้ว มีการเสนอข่าวเหตุการณ์ล่อซื้อประเวณี ตรวค้น และจับกุมพนักงานที่ทำงานในสถานบริการในลักษณะที่ไม่เหมาะสม พนักงานหญิงซึ่งถูกจับกุมไม่ได้รับแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิอันพึงมีในฐานะผู้ต้องหา ไม่ได้รับสิทธิในการติดต่อญาติ ทนายความ หรือบุคคลที่ไว้วางใจ ถูกกักตัวเป็นเวลานานเกินสมควร ไม่จัดให้มีการสืบพยานล่วงหน้า รวมทั้งไม่จัดให้บุคคลต่างตัวซึ่งเป็นพยานในคดีค้ำมนุษย์เข้าถึงสิทธิในการมีงานทำระหว่างรอการพิจารณาคดี ผู้ร้องเห็นว่าการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำของผู้ค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ทำให้บุคคลผู้ค้าประเวณีเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและถูกละเมิดสิทธิแรงงานจากผู้ประกอบการ อีกทั้งเสี่ยงต่อการถูกกระทำด้วยความรุนแรงและถูกเลือกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ พิจารณารณีที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชนว่า เมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรน้ำเพียงดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน บังคับผู้หญิงและเด็กหญิงหลายรายให้ค้าประเวณี โดยมีข้าราชการระดับสูงเกี่ยวข้องในฐานะเป็นผู้ซื้อบริการทางเพศ และภายหลังได้มีการออกหมายจับผู้ต้องหาหลายรายในความผิดฐานค้ำมนุษย์แล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นปัญหาการค้ำมนุษย์อันเข้าข่ายเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบเป็นคำร้องที่ ๒๖๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๑.๓ ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ นาฬิกา ผู้ถูกร้องซึ่งประกอบด้วยพนักงานสอบสวนสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ พนักงานฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เข้าตรวจค้นสถานบริการอาบอบนวด “วิคตอเรีย ซีเคร็ท” และจับกุมพนักงานหญิงรวม ๑๑๓ คน จากนั้นได้ดำเนินการคัดแยกส่งตัวหญิงจำนวนหนึ่งให้อยู่ใน

/ความดูแล...

ความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งต่อมาไม่มีบุคคลใดสามารถติดต่อหญิงกลุ่มนี้ได้ ขณะที่หญิงอีก ๘๒ คน ถูกส่งไปตรวจมวลกระดูกก่อนจะส่งตัวให้พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลวังทองหลางทำการเปรียบเทียบปรับในความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่น โดยหญิงบางคนที่เป็นคนต่างด้าว และไม่ได้ถูกกันตัวไว้เป็นพยานในคดีค้ามนุษย์จะถูกส่งตัวให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อดำเนินการส่งกลับประเทศภูมิลำเนาและจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรได้อีกต่อไปตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑ พิจารณากรณีหญิงต่างด้าวซึ่งเป็นพยานในคดีค้ามนุษย์ กรณีสถานบริการอาบอบนวด “วิคตอเรีย ซีเคร็ท” ถูกสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงตราประทับข้อหาความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นในหนังสือเดินทางของตน ทำให้ได้รับความอับอายแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวอาจเข้าข่ายเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบเป็นคำร้องที่ ๖๓/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามคำร้องทั้งสี่คำร้องเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองอันเกี่ยวข้องกับสิทธิสตรี ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้

๑) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิสตรีดำเนินการตรวจสอบคำร้องที่ ๓๕๓/๒๕๕๙ กรณีกล่าวอ้างว่าการล่อซื้อประเวณี การสอบสวนดำเนินคดี และการคุ้มครองผู้เสียหายและพยานในคดีค้ามนุษย์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิและความเสมอภาคทางเพศสภาพดำเนินการตรวจสอบคำร้องที่ ๒๖๔/๒๕๖๐ กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรน้ำเพียงดิน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) บังคับผู้หญิงและเด็กหญิงหลายรายค้าประเวณี โดยมีข้าราชการระดับสูงเกี่ยวข้องเป็นผู้ซื้อบริการทางเพศ

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดำเนินการตรวจสอบคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ และคำร้องที่ ๖๓/๒๕๖๑ กรณีกล่าวอ้างว่าการเข้าตรวจค้นและจับกุมหญิงไทยและหญิงต่างด้าวซึ่งทำงานในสถานบริการอาบอบนวด “วิคตอเรีย ซีเคร็ท” ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการลงตราประทับข้อหาความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นในหนังสือเดินทางของบุคคลต่างด้าวเป็นการตีตราประทับ ทำให้ได้รับความอับอาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อไปตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยพิจารณาประกอบการชี้แจงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๑) การชี้แจงและพยานหลักฐานตามคำร้องที่ ๓๕๓/๒๕๕๙ กรณีกล่าวอ้างว่าการล่อซื้อประเวณี การสอบสวนดำเนินคดี และการคุ้มครองผู้เสียหายและพยานในคดีค้ามนุษย์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑.๑) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากฝ่ายผู้ร้อง ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑.๒) หนังสือกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ที่ พม ๐๕๐๖/๒๙๐๘ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ ถึงประธานอนุกรรมการด้านสิทธิสตรี

๑.๓) รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการด้านสิทธิสตรีเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ และรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการด้านสิทธิสตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐

๑.๔) สำเนาหนังสือสั่งการภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๑๑.๒๔/๑๖๔๙ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เรื่อง กำชับการปฏิบัติหน้าที่ กรณีการล่อซื้อพนักงานบริการซึ่งขายบริการทางเพศ

๑.๕) ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย (รองศาสตราจารย์ ปกป้อง ศรีสนิท) เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

๒) การชี้แจงและพยานหลักฐานตามคำร้องที่ ๒๖๔/๒๕๖๐ กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรน้ำเพียงดิน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) บังคับผู้หญิงและเด็กหญิงหลายรายค้าประเวณี โดยมีข้าราชการระดับสูงเกี่ยวข้องเป็นผู้ซื้อบริการทางเพศ

๒.๑) หนังสือตำรวจภูธรภาค ๕ ลับ ด่วน ที่ ตช ๐๐๒๐.๑๗๓/๐๔๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ถึงประธานอนุกรรมการด้านสิทธิและความเสมอภาคทางเพศสภาพ

๒.๒) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ที่ มท ๐๒๐๒.๒/๔๗๓๑ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงประธานอนุกรรมการด้านสิทธิและความเสมอภาคทางเพศสภาพ

๒.๓) หนังสือกองบังคับการปราบปรามการค้ายาเสพติด ที่ ตช ๐๐๒๖.๘๔/๓๕๗๗ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงประธานอนุกรรมการด้านสิทธิและความเสมอภาคทางเพศสภาพ

๒.๔) บันทึกการลงพื้นที่เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้เสียหายซึ่งเป็นพยานในคดี ณ สถานที่ซึ่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดไว้ให้สำหรับการคุ้มครองพยาน เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐

๓) การชี้แจงและพยานหลักฐานตามคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ และคำร้องที่ ๖๓/๒๕๖๑ กรณีกล่าวอ้างว่าการเข้าตรวจค้นและจับกุมหญิงไทยและหญิงต่างด้าวซึ่งทำงานในสถานบริการอาบอบนวด “วิคตอรี ซีเคร็ท” ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการลงตราประทับข้อหาความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นในหนังสือเดินทางของบุคคลต่างด้าวเป็นการตีตราประทับทำให้ได้รับความอับอาย

๓.๑) บันทึกการลงพื้นที่เข้าเยี่ยมพนักงานหญิงซึ่งได้รับความคุ้มครองชั่วคราว ณ สถานแรกรับแห่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

๓.๒) บันทึกการลงพื้นที่เข้าพบและหารือกับผู้แทนสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๓.๓) บันทึกสังเกตการณ์การไต่สวนคดี ณ ศาลอาญา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

๓.๔) หนังสือบ้านพักเด็กและครอบครัว ด่วนที่สุด ที่ พม ๐๓๐๔.๐๑/๘๒๙ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๕) หนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ด่วนมาก ที่ ยธ ๐๘๐๔/๘๕๖ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๖) หนังสือกองกำกับการ ๓ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ที่ ตช ๐๐๒๙.๘๔๓/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๗) บันทึกการลงพื้นที่เข้าเยี่ยมพนักงานหญิงซึ่งได้รับความคุ้มครอง ณ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์แห่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

๓.๘) บันทึกการลงพื้นที่หารือกับนางสุกัญญา รัตนาคินทร์ อัยการผู้เชี่ยวชาญ ณ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีค้ามนุษย์ ๑ ศาลอาญา (รัชดา) เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

๓.๙) หนังสือสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีค้ามนุษย์ ๑ ที่ อส ๐๐๕๐(อก)/๐๐๕๕๙ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๑๐) หนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด่วนมาก ที่ พม ๐๒๐๕/๑๒๓๓๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๑๑) บันทึกการลงพื้นที่เข้าพบผู้เสียหายซึ่งเป็นพยานในคดี ณ สถานที่ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษจัดไว้ให้สำหรับการคุ้มครองพยาน เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

๓.๑๒) หนังสือขอความช่วยเหลือซึ่งได้รับมอบจากผู้เสียหายที่เป็นพยานในคดี เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงนางอังคณา นีละไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ขอให้จรรยาผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนแล้ว เห็นว่า กรณีตามคำร้องทั้งสี่คำร้องเป็นประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้บังคับกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีและปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการค้าหญิง และเด็กเพื่อจุดประสงค์ในการค้าประเวณี (Trafficking in Women for Sexual Exploitation) อันอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยปรากฏข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ ดังนี้

๑) ข้อเท็จจริงตามคำร้องที่ ๓๕๓/๒๕๕๙ รับฟังในเบื้องต้นได้ว่าการปฏิบัติงานของผู้ถูกร้องในขั้นตอนการล่อซื้อประเวณี การจับกุม และการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการล่อซื้อเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานนั้น ศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาที่ ๑๐๖๓๒/๒๕๕๔ สรุปว่า “การล่อซื้อบริการค้าประเวณี เป็นเพียงการกระทำเท่าที่จำเป็นและสมควรในการแสวงหาหลักฐานในการกระทำความผิดตามอำนาจในประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐)^{*} ชอบที่จะกระทำได้เพื่อให้ได้โอกาสจับกุมพร้อมด้วย พยานหลักฐาน ดังนั้น การล่อซื้อประเวณีจึงเป็นเพียงวิธีพิสูจน์ความผิด ไม่เป็นการแสวงหาหลักฐาน โดยมีขอบในลักษณะเป็นการก่อหรือใช้ให้บุคคลกระทำความผิด แม้ผู้กระทำการล่อซื้อยังไม่ได้ร่วมประเวณี กับเด็กหญิงก็ตาม แต่หากข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าได้เป็นธุระจัดหาเด็กเพื่อทำการค้าประเวณีจริง การกระทำดังกล่าวก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว” ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ ภายหลังปฏิบัติการ ล่อซื้อประเวณีและตรวจค้นสถานบริการอาบอบนวด “นาตารี” ปรากฏว่ามีการเผยแพร่ข้อมูลชื่อ-สกุล และรูปพรรณของหญิงซึ่งถูกจับกุมดำเนินคดีลงในสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) โดยมีการกักตัว พนักงานหญิงที่เป็นบุคคลต่างด้าวซึ่งถูกกันตัวไว้เป็นพยานในคดีค้ามนุษย์และหญิงที่ถือบัตรประจำตัว บุคคลบนพื้นที่สูง^๒ ไว้ ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ คณะอนุกรรมการ ด้านสิทธิสตรีจัดประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผู้แทนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและ ผู้แทนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การล่อซื้อประเวณีโดยจัด ให้มีการร่วมประเวณี ถือเป็นการกระทำที่ไม่สมควรและเกินกว่าความจำเป็นที่จะรวบรวมพยานหลักฐาน และจะดำเนินการกักจับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ให้มีการร่วมประเวณีในขณะที่ล่อซื้อประเวณี หากฝ่าฝืน กระทำต่อบุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า ๑๘ ปี และเกินกว่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จะถือเป็นความผิดทางวินัย แต่หากกระทำต่อบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จะถูกดำเนินการทางวินัยและถูกดำเนินคดีอาญา ในคราวเดียวกัน รวมทั้งจะกักจับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ให้เผยแพร่ภาพหรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดี ทั้งในชั้นตรวจค้น ชันจับกุม และชั้นสอบสวน เนื่องจากการนำข้อมูลส่วนบุคคล ไปเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอม เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือสั่งการภายใน ที่ ๐๐๑๑.๒๔/๑๖๔๙ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เรื่อง กำชับการปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตำรวจ กรณีการล่อซื้อพนักงาน บริการซึ่งขายบริการทางเพศ ดังนี้ (๑) ให้คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากมี กรณีที่จำเป็นต้องแถลงข่าวเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ ให้นำเสนอแต่ลักษณะแห่งความผิดและ พฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลงไป แต่ห้ามไม่ให้นำเสนอข่าวหรือทำให้ปรากฏในสื่อใด ๆ ซึ่งเป็นภาพของผู้ขายบริการทางเพศและภาพในลักษณะเปลือยกายหรือไม่เหมาะสมในทุกกรณี

/(๒) ในกรณี...

^{*} มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

(๑๐) “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจได้ปฏิบัติไปตามไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียด แห่งความผิด

^๒ “บัตรประจำตัวบุคคลบนพื้นที่สูง” เป็นบัตรที่ออกให้แก่ชาวเขา ๙ เผ่าที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงของประเทศ ไทยและเข้ารับการสำรวจและบันทึกในทะเบียนประวัติตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งต่อมาเรียกกันว่า “ทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง”

(๒) ในกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการล่อซื้อประเวณี การรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ดำเนินการในแนวทางเดิม แต่ห้ามร่วมประเวณีกับผู้ขายบริการทางเพศอย่างเด็ดขาด (๓) กระบวนการขึ้นจับกุมและสอบสวน จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น การแจ้งสิทธิและข้อกล่าวหา ตลอดจนให้สิทธิในการมีทนายความและติดต่อญาติ และ (๔) หากผู้ต้องหาถูกกันตัวเป็นพยานให้คำนิ่งถึงสิทธิในการสืบพยานล่วงหน้าด้วย

๒) ข้อเท็จจริงตามคำร้องที่ ๒๖๔/๒๕๖๐ รับฟังในเบื้องต้นได้ว่า สื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรน้ำเพียงดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มหนึ่งบังคับให้ผู้หญิงและเด็กหญิงหลายรายค้าประเวณี โดยมีข้าราชการระดับสูงที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ซื้อบริการทางเพศ ตำรวจภูธรภาค ๕ จึงได้มีคำสั่งที่ ๑๗๑/๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนเพื่อสืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับขบวนการค้ามนุษย์และผู้ซื้อบริการทางเพศดังกล่าว ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐ และดำเนินคดีรวม ๔๑ คดี แบ่งเป็นกลุ่มคดีค้ามนุษย์ รวม ๒๘ คดี กลุ่มคดีผู้ซื้อบริการทางเพศ รวม ๑๒ คดี และคดีร่วมกันโทรมหญิง ๑ คดี โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค ๕ จำนวน ๘ ราย ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีความผิดฐานค้ามนุษย์และความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอนและตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงและมีคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ต่อมาพนักงานสอบสวนกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ได้สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้ง ๘ ราย และส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณา ส่วนประเด็นที่มีการกล่าวหาว่าข้าราชการฝ่ายปกครองระดับสูงในพื้นที่ได้ซื้อบริการทางเพศจากเด็กหญิงนั้น กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ ๔๘๑/๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ และคณะกรรมการมีความเห็นว่า ข้าราชการที่ถูกกล่าวหาไม่ได้อยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนในวันที่เกิดเหตุ จึงไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดวินัยแต่อย่างใด

๓) ข้อเท็จจริงตามคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ และคำร้องที่ ๖๓/๒๕๖๑ รับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ภายหลังได้รับการร้องเรียนว่ามีการลักลอบค้าประเวณีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่ทหารเจ้าหน้าที่สังกัดกรมการปกครอง และเจ้าหน้าที่อื่นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าตรวจค้นสถานบริการอาบอบนวด “วิคตอเรีย ซีเคร็ท” ซึ่งตั้งอยู่ที่แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร และควบคุมตัวพนักงานหญิงรวม ๑๑๓ ราย แล้วจึงดำเนินการคัดกรองเบื้องต้นและคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จากนั้นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวแก่บุคคลที่มีเหตุหรือพยานหลักฐานอันเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน ๒๕ ราย เป็นระยะเวลา ๗ วัน (ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑) ตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและ

ปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑^๓ โดยจัดให้พำนักอยู่ที่สถานแรกรับแห่งหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จากนั้นพนักงานสอบสวนได้สอบสวนดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าวในความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่น และให้บุคคลต่างด้าวที่ถูกกันตัวเป็นพยานจำนวน ๗๔ รายได้รับสิทธิพำนักชั่วคราวในประเทศไทยต่อไปเป็นเวลา ๑ ปี โดยไม่ได้มีการควบคุมตัว ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นพยานที่สืบพยานก่อนการฟ้องคดีหรือระหว่างการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้บุคคลต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานได้มีอาชีพในระหว่างรอให้การในฐานะพยาน รวมทั้งจัดให้พยานได้รับสิทธิในการสืบพยานล่วงหน้า ขณะเดียวกันได้ดำเนินการส่งตัวบุคคลต่างด้าวจำนวน ๒๑ ราย ซึ่งไม่ปรากฏว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๗ และวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ เพื่อดำเนินการส่งตัวกลับตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๔^๔ ในช่วงเวลาดังกล่าว สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้อนุญาตให้ผู้แทนสถานทูต สถานกงสุล รวมทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และญาติเข้าเยี่ยมและดูแลให้ความช่วยเหลือตามสมควรแก่กรณี ต่อมาสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้รับการประสานจากกรมสอบสวนคดีพิเศษว่ามีความจำเป็นในการสอบปากคำบุคคลต่างด้าวกลุ่มดังกล่าวเพื่อประกอบสำนวนการสอบสวนและนำขึ้นสืบพยานต่อไป สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงสั่งการให้กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑ เป็นสถานที่พักพยานในคดี และให้กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑ จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลร่วมกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองระหว่างวันที่ ๘ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ บุคคลต่างด้าวทั้ง ๒๑ รายจึงถูกส่งตัวไปพำนักที่บ้านพักรับรองของกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑ ตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เป็นต้นมา และได้มี

/การยื่น...

^๓ มาตรา ๒๙ วรรคสอง ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหายเกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งอนุญาต ทั้งนี้ ศาลจะอนุญาตได้ไม่เกินเจ็ดวัน โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้

^๔ มาตรา ๕๔ คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่ง ให้ตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับ

การยื่นคำร้องขอตัวพยานมาเบิกความล่วงหน้าตามมาตรา ๓๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าย พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายหลังสืบพยานเสร็จสิ้น สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้ส่งตัวหญิงต่างด้าวทั้ง ๒๑ ราย กลับประเทศภูมิลำเนาแล้ว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณา ๕ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อพนักงานของสถานบริการซึ่งถูกจับกุมในกรณีการล่อซื้อประเวณีหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การล่อซื้อประเวณีของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยจัดให้มีการร่วมประเวณีด้วย เป็นการใช้มาตรการที่เกินสัดส่วนกับองค์ประกอบความผิดแห่งการกระทำตามบทบัญญัติของกฎหมายโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นการใช้อำนาจของรัฐที่เกินกว่าความจำเป็นที่จะต้องกระทำเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในคดี ทำให้บุคคลถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นการกระทบต่อสิทธิของบุคคล เมื่อพิจารณากรณีการล่อซื้อประเวณี ตรวจค้น และจับกุมพนักงานในสถานบริการนวดาริ และวิคตอเรีย ซีเคร็ท แล้วไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องได้จัดให้มีการร่วมประเวณีขณะล่อซื้อประเวณีดังกล่าว ในชั้นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรยุติเรื่อง

ประเด็นที่ ๒ การจัดให้มีการเสนอข่าวเกี่ยวกับปฏิบัติการตรวจค้นและจับกุมพนักงานในสถานบริการวิคตอเรีย ซีเคร็ท เป็นการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อพนักงานของสถานบริการที่ถูกจับกุมหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่เข้าตรวจค้นสถานบริการวิคตอเรีย ซีเคร็ท เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๑ มีการนำสื่อมวลชนจำนวนหนึ่งเข้าไปในพื้นที่ของสถานบริการและนำเสนอข่าวการปฏิบัติหน้าที่โดยปรากฏภาพถ่ายของหญิงซึ่งถูกจับกุมด้วย แม้การ

/เผยแพร่ภาพ...

^๔ มาตรา ๓๑ ก่อนฟ้องคดีต่อศาล ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้าย พนักงานอัยการโดยตนเองหรือโดยได้รับคำร้องขอจากพนักงานสอบสวนจะนำผู้เสียหายหรือพยานบุคคลมายื่นคำร้องขอต่อศาล โดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างได้ว่าการกระทำความผิดและเหตุแห่งความจำเป็นที่จะต้องมีการสืบพยานไว้โดยพลันได้

ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือพยานบุคคลจะให้การต่อศาลเอง เมื่อผู้เสียหายหรือพยานบุคคลแจ้งแก่พนักงานอัยการแล้ว ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลโดยไม่ชักช้า

ให้ศาลสืบพยานทันทีที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ในการนี้ หากผู้มีส่วนได้เสียในคดีคนใดยื่นคำร้องต่อศาลแถลงเหตุผลและความจำเป็นขอถามค้านหรือตั้งทนายความถามค้านเมื่อเห็นสมควรก็ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตได้ และให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าต่อมามีการฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๑ ก็ให้รับฟังพยานดังกล่าวในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้

เผยแพร่ภาพบุคคลในลักษณะดังกล่าวจะมีการปกปิดใบหน้าไว้ เช่น การนำผ้าเช็ดตัวมาคลุมปิดบัง การถ่ายภาพจากด้านหลัง การเบลอภาพ แต่ก็อาจทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณเป็นผู้กระทำความผิด จนนำไปสู่การตีตราตนเองในที่สุด^๖ ทั้งยังอาจทำให้สาธารณชนที่ติดตามข่าวสารมีความเข้าใจว่าบุคคลทั้งหมดนั้นเป็นผู้กระทำความผิด ทั้งที่ยังต้องดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมอีกหลายขั้นตอน จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้กระทำความผิด การที่ผู้ถูกร้องปล่อยให้สื่อมวลชนติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของตนจนนำไปสู่การนำเสนอข่าวในลักษณะดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในคดีอาญาที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่คำนึงถึงความละเอียดอ่อนในมิติความแตกต่างระหว่างเพศ (Gender Sensitivity) และไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย^๗ มาตรา ๒๙ วรรคสอง และมาตรา ๓๒ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง^๘ ข้อ ๑๐ วรรคสอง (ก) และข้อ ๑๔ วรรคสอง ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่ ๓ ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อพนักงานของสถานบริการนวดารีย์ และวิคตอเรีย ซีเคร็ท ในระหว่างการจับกุมและควบคุมตัว หรือระหว่างการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของผู้ต้องหา ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม อันเป็นการอำนวย

/ความยุติธรรม...

^๖ เอกสารการศึกษาวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของโครงการวิจัย เรื่อง “เด็กคลุมโปง”

^๗ มาตรา ๒๙ ...

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

...

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

^๘ ข้อ ๑๐

๒. (ก) ยกเว้นในสถานการณ์พิเศษ ผู้ต้องหาต้องได้รับการจำแนกออกจากผู้ต้องโทษ และต้องได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างออกไปให้เหมาะสมกับสถานะที่ไม่ใช่ผู้ต้องโทษ

ข้อ ๑๔

๒. บุคคลทุกคนซึ่งต้องหาว่ากระทำผิดอาญา ต้องมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด

ความยุติธรรมในคดีอาญา ซึ่งหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการใช้บังคับกฎหมายเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในอันที่จะได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม^๔ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินคดีอาญาได้วางหลักในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้ต้องหาไว้ในมาตรา ๗/๑ และมาตรา ๑๓๔^๕ ไว้ว่า ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก รวมทั้งมีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร โดยให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิดังกล่าว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังการตรวจค้นสถานบริการอาบอบนวด “นาคารี” และจับกุมพนักงานหญิงของสถานบริการดังกล่าวแล้ว พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกจับกุมทราบตั้งแต่นั้นโอกาสแรกถึงสิทธิในการแจ้งให้ญาติหรือบุคคลที่ตนไว้วางใจทราบเรื่องการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมตัว แต่พนักงานสอบสวนกลับยึดอุปกรณ์สื่อสารของพนักงานทุกรายที่ถูกจับกุม เป็นเหตุให้พนักงานเหล่านั้นไม่สามารถเข้าถึงสิทธิอันพึงมีของตนตามกฎหมายได้ อันเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญ

/ให้การ...

^๔ มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

^๕ มาตรา ๗/๑ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมตัวหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรกและให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

...

(๓) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติโดยสมควร

...

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อ สกุล สัญชาติ บิดา มารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

...

ผู้ต้องหามีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

...

ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ อย่างไรก็ตาม ปรากฏต่อมาว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือสั่งการภายในเพื่อกำชับให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนการจับกุมและสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด^{๓๓} ประกอบกับจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการตรวจค้นสถานบริการอาบอบนวดวิคตอเรีย ซีเคร็ท ปรากฏว่า พนักงานหญิงซึ่งถูกจับกุมจำนวน ๑๑๓ ราย เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๑ สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารได้อย่างอิสระตลอดระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัวเป็นเวลา ๒ วันระหว่างที่ผู้ถูกร้องจำนวนหนึ่งกำลังดำเนินการคัดกรองเบื้องต้นและคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมทั้งระหว่างที่อยู่ในความคุ้มครองเป็นการชั่วคราว ณ สถานแรกรับแห่งหนึ่ง อันถือได้ว่า หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว เห็นควรยุติเรื่อง

อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีการเผยแพร่ภาพที่ระบุข้อมูลชื่อ - สกุล และรูปพรรณของหญิงซึ่งถูกจับกุมดำเนินคดีจากการตรวจค้นสถานบริการอาบอบนวด “นาตารี” ในสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) แม้จะไม่สามารถยืนยันตัวผู้กระทำความผิดที่นำข้อมูลไปเผยแพร่เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ได้ แต่ภาพที่ถูกเผยแพร่ออกไปมีลักษณะคล้ายภาพถ่ายอัตลักษณ์และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องหาที่ใช้ประกอบสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน และเป็นข้อมูลทางคดีที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบดูแลของหน่วยงานของรัฐที่ต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความไม่ระมัดระวังและขาดความรัดกุมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายและกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของบุคคลได้ จึงเห็นควรให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าวต่อไป

ประเด็นที่ ๔ การที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงตราประทับข้อหาความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นในหนังสือเดินทางของหญิงต่างด้าวซึ่งเป็นพยานในคดีค้ามนุษย์ของสถานบริการอาบอบนวดวิคตอเรีย ซีเคร็ท เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การลงตราประทับข้อหาความผิดดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติในการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๕ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตรวจอนุญาตให้คนต่างด้าวเดินทางเข้า - ออก

/ราชอาณาจักร...

^{๓๓} หนังสือสั่งการภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๑๑.๒๔/๑๖๔๙ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เรื่อง กำชับการปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตำรวจ

ราชอาณาจักรในครั้งต่อไปของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีบุคคลต่างด้าวมีพฤติกรรมเข้าลักษณะเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้หน่วยงานที่ดำเนินการส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรบันทึกข้อความหรือประทับรอยตราด้วยหมึกสีแดง โดยหญิงต่างด้าวที่เคยถูกดำเนินคดีในความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้ำประเวณีตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือเป็นคนต่างด้าวที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒(๘) ^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจึงมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายในการพิจารณาตรวจอนุญาตคนต่างด้าวทุกรายซึ่งเดินทางเข้ามาหรือออกนอกราชอาณาจักร แต่การใช้บังคับกฎหมายดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของประชาชนด้วย เมื่อพิจารณาแนวทางการปฏิบัติในการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองดังกล่าวแล้วเห็นว่า ข้อความที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองบันทึกหรือประทับรอยตราลงในหนังสือเดินทางถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งรัฐควรจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้มีการนำไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบ อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียหายต่อบุคคลต่างด้าวซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล อีกทั้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสามารถใช้วิธีการอื่นในการตรวจสอบข้อมูลบุคคลที่อาจต้องห้ามเดินทางเข้ามาหรือออกนอกราชอาณาจักร เช่น การจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลภายในหน่วยงาน หรือจัดทำสัญลักษณ์อื่นใดเพื่อทราบเป็นการเฉพาะเพื่อจำกัดการเปิดเผยข้อมูลให้ทราบเฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น อันเป็นมาตรการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของการตรวจสอบข้อมูลได้โดยกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด จึงเป็นมาตรการที่พอสมควรแก่เหตุมากกว่าวิธีการลงตราประทับข้อหาความผิดในหนังสือเดินทาง ซึ่งเป็นการใช้มาตรการที่เกินสัดส่วนกับเหตุผลความจำเป็นและอาจทำให้บุคคลต่างด้าวได้รับความเสียหาย และกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิในเกียรติยศชื่อเสียง ตลอดจนเสรีภาพในการเดินทางตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ดังนั้น การที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองลงตราประทับข้อหาความผิดฐานเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้ำประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้ำประเวณีของตนเองหรือผู้อื่นลงในหนังสือเดินทางของหญิงต่างด้าวซึ่งเป็นพยานในคดีความทุกข์ของสถานบริการอาบอบนวดวิคตอเรีย ซีเคร็ท จึงเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

/ประเด็นที่ ๕...

^{๑๒} มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(๘) มีพฤติกรรมเป็นที่น่าเชื่อว่าเข้ามาเพื่อการค้ำประเวณี การค้าหญิง หรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประเด็นที่ ๕ หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ตำรวจภูธรภาค ๕ กองบังคับการปราบปรามการค้ายและกระทรวงมหาดไทย ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรน้ำเพียงดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มหนึ่งบังคับหญิงและเด็กหญิงหลายรายค้าประเวณี โดยมีข้าราชการระดับสูงเกี่ยวข้องเป็นผู้ซื้อบริการทางเพศหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่สื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวเรื่องดังกล่าว ตำรวจภูธรภาค ๕ กองบังคับการปราบปรามการค้ายและกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายและพยานในคดีแล้ว ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตำรวจภูธรภาค ๕ กองบังคับการปราบปรามการค้ายและกระทรวงมหาดไทย ได้ใช้บังคับกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามอำนาจหน้าที่แล้ว ในชั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ตำรวจภูธรภาค ๕ กองบังคับการปราบปรามการค้ายและกระทรวงมหาดไทย ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรน้ำเพียงดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มหนึ่งบังคับหญิงและเด็กหญิงหลายรายค้าประเวณี โดยมีข้าราชการระดับสูงเกี่ยวข้องเป็นผู้ซื้อบริการทางเพศ เห็นควรยุติเรื่อง

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้บังคับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าย พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาการใช้บังคับกฎหมายและแนวนโยบายแห่งรัฐในการคุ้มครองพยานที่เป็นบุคคลต่างด้าวหรือกลุ่มชาติพันธุ์ในคดีค้ามนุษย์ และปัญหาการปฏิบัติต่อบุคคลต่างด้าวที่เป็นพยานแต่ไม่เป็นผู้เสียหายระหว่างการดำเนินคดี

เห็นว่า มาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าย พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติสิทธิของผู้เสียหายหรือพยานในคดีค้ามนุษย์ไว้ หน่วยงานของรัฐจึงมีความผูกพันที่จะต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิดังกล่าวของผู้เสียหายหรือพยาน และปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวด้วยความเหมาะสม ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยตรวจสอบกรณีการกักตัวพนักงานหญิงของสถานบริการอาบอบนวดนาตารีที่เป็นบุคคลต่างด้าวและหญิงที่ถือบัตรประจำตัวบุคคลบนพื้นที่สูงซึ่งอยู่ในฐานะพยานไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเป็นเวลานานตามรายงานผลการตรวจสอบที่ ๗๓/๒๕๖๐ ว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมต่อผู้ที่อยู่ในฐานะพยาน ทำให้ถูกจำกัดสิทธิหลายประการ และได้มี

/ข้อเสนอแนะ...

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการแก้ไขแล้ว เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงกรณีสถานบริการอาบอบนวดวิคตอเรีย ซีเคร็ท แล้วเห็นว่า แม้พนักงานสอบสวนจะจัดให้บุคคลต่างด้าวซึ่งเป็นพยานในคดี ๗๔ ราย ได้รับสิทธิพำนักชั่วคราวในประเทศไทยต่อไปได้ และอำนวยความสะดวกในการเดินทางทำระหว่างรอการพิจารณาคดีของศาล รวมทั้งจัดให้พยานดังกล่าวได้รับสิทธิในการสืบพยานล่วงหน้า อันเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่แล้วก็ตาม แต่ยิ่งปรากฏว่ามีการกักตัวพนักงานหญิงที่เป็นบุคคลต่างด้าวและพยานในคดีเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นในกรณีของสถานบริการอาบอบนวดนาตารี ประกอบกับปรากฏเหตุที่ทำให้พยานในคดีไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการร้องขอให้มีการสืบพยานแบบไม่เผชิญหน้าแม้ว่าต่อมาหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแก้ไขด้วยการจัดให้พยานได้พำนักในสถานที่ที่เหมาะสมและจัดให้มีการสืบพยานแบบไม่เผชิญหน้าแล้วก็ตาม เหตุดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นการกระทบต่อสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของบุคคลที่จะต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในฐานะพยาน และแสดงให้เห็นถึงปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้บังคับกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่อาจมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ตลอดจนข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่ยังไม่มีการออกระเบียบเกี่ยวกับงบประมาณและสถานที่พักพยานมารองรับ มีเพียงการกำหนดเป็นแนวปฏิบัติไว้ใน “แผนบูรณาการการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้มีมติเห็นชอบเท่านั้น จึงเห็นควรให้มีการข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าวต่อไป

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้ตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ และแนวนโยบายของรัฐ เพื่อรับรองและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑^{๓๓} ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยการให้

/ความช่วยเหลือ...

^{๓๓} มาตรา ๓๓ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างเหมาะสมในเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้นั้น การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ประเพณีวัฒนธรรมของผู้เสียหาย การแจ้งสิทธิของผู้เสียหายที่พึงได้รับการคุ้มครองในแต่ละขั้นตอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการช่วยเหลือ ตลอดจนขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการช่วยเหลือในแต่ละขั้นตอน และต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายก่อนด้วย

การให้ความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง อาจจัดให้บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายได้รับการดูแลในสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี สถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือสถานสงเคราะห์ที่อื่นของรัฐหรือเอกชนก็ได้

ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๒^{๑๔} และบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

/ฉบับลง...

มาตรา ๓๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายระหว่างที่อยู่ในความดูแลไม่ว่าบุคคลนั้นจะพำนักอยู่ ณ ที่ใด ไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการดำเนินคดี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายด้วย

ในกรณีที่ผู้เสียหายจะให้การหรือเบิกความเป็นพยานในความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นพยานได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

ถ้าผู้เสียหายต้องเดินทางกลับประเทศที่เป็นถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนา หรือถ้าบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายอาศัยอยู่ในประเทศอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานในประเทศนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน และไม่ว่าจะกระทำผ่านสถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้น ๆ หรือไม่ก็ตาม เพื่อให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายและบุคคลในครอบครัวอย่างต่อเนื่องในประเทศนั้น

มาตรา ๓๗ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟู การเรียกร้องสิทธิของผู้เสียหาย พนักงานเจ้าหน้าที่อาจดำเนินการให้มีการผ่อนผันให้ผู้เสียหายนั้นอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราว และได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม

มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าวกลับประเทศที่เป็นถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาโดยไม่ชักช้า เว้นแต่บุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีหลักฐานเอกสารตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของบุคคลนั้น

^{๑๔} ข้อ ๑๐ ให้เจ้าหน้าที่ที่ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งตัวผู้เสียหายเข้ารับการตรวจสุขภาพ อายุ ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือมีสภาพร่างกาย จิตใจ ไม่ปกติ ให้เจ้าหน้าที่จัดให้ได้รับการดูแลจากสถานพยาบาล เพื่อรักษาพยาบาล บำบัดฟื้นฟู ดูแล ตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นคนต่างด้าว และมีความจำเป็นที่จะต้องให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟู การเรียกร้องสิทธิให้เจ้าหน้าที่ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

...

ข้อ ๑๗ หากผู้เสียหายเป็นบุคคลต่างด้าว ได้รับการฟื้นฟูจนมีสภาพร่างกาย จิตใจเป็นปกติหรือไม่มีความจำเป็นต้องอยู่ในราชอาณาจักร หรือไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ให้เจ้าหน้าที่ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งกลับประเทศภูมิลำเนา โดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพ

...

ข้อ ๑๘ ในการส่งผู้เสียหายที่เป็นคนต่างด้าวกลับภูมิลำเนา ตามข้อ ๑๗ ให้เจ้าหน้าที่ประสานกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการส่งกลับภูมิลำเนา

ฉบับลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙^{๙๙} โดยให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการพิจารณาให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมในเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนา การดำเนินคดีเพื่อการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย และการอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและหลักมนุษยธรรม อันเกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่จะได้รับการเยียวยาจากรัฐตามรัฐธรรมนูญและพิธีสารเพื่อป้องกัน ปรามปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime)

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบกรณีตามคำร้องทั้ง ๓ คำร้องข้างต้นแล้วเห็นว่า แม้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินมาตรการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในเรื่องการจัดบริการอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การศึกษา และการอบรมทักษะอาชีพตามสิทธิอันพึงได้รับตามกฎหมายแล้ว แต่ในขณะเดียวกันก็ยังพบประเด็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิของผู้เสียหายซึ่งเป็นพยานในคดีอันพึงได้รับการเยียวยาจากรัฐอย่างเหมาะสม ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่ ๑ คือ การใช้บังคับกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะสัมภาษณ์หรือสอบสวน เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้คำถามที่เป็นการซ้ำเติมโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำให้ผู้เสียหายรู้สึกเครียด หวาดกลัว และวิตกกังวล แสดงถึงการใช้บังคับกฎหมายโดยปราศจากการตระหนักหรือคำนึงถึงประเด็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนและมีความอ่อนไหวทางเพศสภาพ (Gender Sensitivity) อีกทั้งมิได้หลีกเลี่ยงการใช้คำถามที่เป็นการซ้ำเติมทั้งในขั้นตอนการสอบสวนและขั้นตอนการสอบถามเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ประกอบกับข้อเท็จจริงกรณีสถานบริการอาบอบนวดวิกตอเรีย ซีเคร็ท ที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงต่างด้าว ๗ ราย ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องมือสื่อสารติดต่อกับญาติหรือบุคคลใกล้ชิดแต่อย่างใดเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่า ๖ เดือน ตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมกราคม ๒๕๖๑ ที่เข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพ อันเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อนุญาตให้ผู้เสียหายซึ่งเป็น

/พยาน...

^{๙๙} บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์

ฉบับลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

ข้อ ๓ นิยาม

ภายใต้บันทึกข้อตกลงนี้

...

๓.๒ “บุคคลที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” หมายความว่า บุคคลที่มีเหตุหรือพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่ถูกพามาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

พยานติดต่อกับบุคคลในครอบครัวเป็นเวลานานเกินกว่าความจำเป็นและเกินสมควรแก่เหตุ จึงเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเห็นควรให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ประเด็นปัญหาที่ ๒ คือ กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติของรัฐยังไม่ครอบคลุมถึง การจ่ายเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาพยาบาลกรณีพยานและผู้เสียหายเป็นบุคคลต่างด้าว และการจ่ายเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาหรือฝึกอบรมอาชีพขณะที่พยานอยู่ในการคุ้มครองตามมาตรการ พิเศษที่มีข้อจำกัดด้านความปลอดภัยซึ่งต้องย้ายที่อยู่บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตาม เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว หน่วยงานของรัฐและผู้เสียหายสามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์^{๑๖} เพื่อคุ้มครองให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาล โอกาสทางการศึกษาหรือ ฝึกอบรมอาชีพ ตลอดจนการช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตรตามหลักมนุษยธรรม โดยกรณีคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ กรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ระหว่างการประสานดำเนินการเพื่อให้ผู้เสียหายขอรับการ ช่วยเหลือจากกองทุนดังกล่าว ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติมีข้อสังเกตว่า หน่วยงานของรัฐไม่ได้ใช้ประโยชน์ จากกองทุนดังกล่าวเพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหายเท่าที่ควร จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะไปยัง คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเน้นย้ำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กรมสอบสวนคดีพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบถึงสิทธิของผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์ ซึ่งสามารถขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ ในการคุ้มครอง เยียวยา และเตรียมความพร้อมสำหรับการกลับคืนสู่สังคม รวมทั้งป้องกันไม่ให้ถูก แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้ามนุษย์ซ้ำอีกในอนาคต

ประเด็นปัญหาที่ ๓ คือ การเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อเยียวยา ความเสียหายจากคดีค้ามนุษย์ถูกจำกัดให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายที่บัญญัติให้ผู้เสียหายต้องแจ้ง ความประสงค์ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนก่อน หากผู้เสียหายมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า การเรียก ค่าสินไหมทดแทนจะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ต้องถูกควบคุมตัวนานออกไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ผู้เสียหายอาจ แจ้งไม่ประสงค์เรียกค่าสินไหมทดแทนด้วยเกรงว่าจะต้องอยู่ในความคุ้มครองนานออกไป ทำให้ผู้เสียหาย สูญเสียสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะไปยังกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงยุติธรรม เพื่อพิจารณาเน้นย้ำให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดอธิบาย

/ให้ผู้เสียหาย...

^{๑๖} กองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินครอบคลุมสำหรับการช่วยเหลือผู้เสียหาย การคุ้มครองความปลอดภัย การช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ รวมทั้ง การบริการกองทุน

ให้ผู้เสียหายเข้าใจถึงสิทธิดังกล่าวอย่างถูกต้องว่า การเรียกค่าสินไหมทดแทนจะไม่เป็นเหตุให้คดีมีความล่าช้าแต่ประการใด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องตระหนักและดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและคุ้มครองให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาจากรัฐอย่างแท้จริง

ประเด็นปัญหาที่ ๔ คือ ปัญหาการบังคับคดีภายหลังจากคดีสิ้นสุดลงหรือสิ้นสุดกระบวนการที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ต้องขึ้นเบิกความต่อศาลแล้ว จากกรณีตามคำร้องที่ ๒๓/๒๕๖๑ ซึ่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมายังไม่สามารถยืนยันสัญญาติผู้เสียหาย ๒ ราย เป็นเหตุให้ผู้เสียหาย ๒ รายดังกล่าวไม่สามารถเดินทางกลับประเทศภูมิลำเนาของตนได้ ประกอบกับคดีค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่มีความเชื่อมโยงกับคดีในความผิดฐานฟอกเงิน อาจทำให้ผู้กระทำความผิดถูกยึดทรัพย์สินจำนวนมหาศาล ผู้เสียหายซึ่งเป็นพยานในคดีย่อมมีความเสี่ยงที่จะถูกข่มขู่ คุกคาม หรือแค้น อันก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐจึงมีหน้าที่ต้องคุ้มครองผู้เสียหายดังกล่าวให้ได้รับความปลอดภัย นอกจากนี้การส่งตัวผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าว จำต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้เสียหายเป็นสำคัญ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐควรประสานงานกับหน่วยงานในประเทศภูมิลำเนาดังกล่าวเพื่อให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายและบุคคลในครอบครัวอย่างต่อเนื่องในประเทศนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ แต่เมื่อปรากฏเหตุที่ทำให้เชื่อได้ว่า การกลับประเทศภูมิลำเนานั้นจะทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องให้การคุ้มครองบุคคลดังกล่าวต่อเนื่องต่อไป แต่การจำกัดผู้เสียหายให้อยู่ในการคุ้มครองความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นระยะเวลานานก็อาจก่อให้เกิดปัญหาในระยะยาวโดยเฉพาะในเรื่องการใช้ชีวิตตามปกติทั่วไป ไม่มีอิสระ รวมทั้งขาดโอกาสในการเรียนและประกอบอาชีพ ดังเช่นที่ผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นการใช้ชีวิตในอนาคตตามคำร้องที่ ๒๖๔/๒๕๖๐ และ ๒๓/๒๕๖๑ ว่า “ผู้เสียหายและพยานยังมีความกังวลเกี่ยวกับการกลับไปใช้ชีวิตในภูมิลำเนาเช่นเดิม เนื่องจากเกรงว่าจะได้รับอันตรายและไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน หากมีทางเลือก ผู้เสียหายประสงค์จะเปลี่ยนชื่อ - สกุล ถิ่นที่อยู่ หรือได้รับโอกาสในการตั้งรกรากใหม่ในประเทศที่สามต่อไป” อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมาย มาตรการ หรือกลไกใด ๆ ที่เอื้อให้พยานหรือผู้เสียหายมีทางเลือกเช่นนั้นได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป จึงเห็นควรให้มีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาให้มีการศึกษาวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนากฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่ได้รับการเยียวยาจากรัฐอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากลต่อไป ส่วนกรณีการส่งตัวกลับประเทศภูมิลำเนาที่มีการพิจารณาถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายแล้วเห็นว่าจะไม่ก่อให้เกิดอันตราย สมควรให้มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เสียหาย

จากการคำนุญให้สามารถกลับประเทศภูมิลำเนาได้โดยเร็ว และจัดให้มีการประสานงานกับหน่วยงานในประเทศภูมิลำเนาของผู้เสียหายเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เสียหายอย่างต่อเนื่อง

(๒) ปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของการให้บริการทางเพศ

จากการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายและผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง^{๓๓} แล้วเห็นว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดให้การกระทำของผู้ค้าประเวณีและสถานประกอบกิจการค้าประเวณีเป็นความผิดนั้น เป็นการใช้อำนาจของรัฐในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^{๓๔} การบัญญัติให้การกระทำของผู้ค้าประเวณีและสถานประกอบกิจการค้าประเวณีเป็นความผิดอาญาแสดงถึงเจตนาที่มุ่งจำกัดให้การค้าประเวณีหมดไป อันเป็นผลมาจากพื้นฐานแนวคิดที่เหมารวมว่า ผู้ค้าประเวณีเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่อ (victim) ของการกระทำความรุนแรงทางเพศซึ่งใช้ร่างกายของตนเป็นเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับบำบัดความใคร่ของผู้รับบริการในลักษณะเดียวกับการคำนุญ และพื้นฐานจากแนวคิดว่าการค้าประเวณีเป็นการละทิ้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน อันเป็นการกระทำที่กระทบต่อศีลธรรมอันดีและความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งรัฐนำมาใช้อ้างเพื่อจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของบุคคล สิทธิที่จะได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพในการกำหนดเจตจำนงทางเพศ (Right to sexual self - determination) ของบุคคล

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงของการให้บริการทางเพศ พบว่า การให้บริการทางเพศซึ่งมิได้เกิดจากการบังคับ ข่มขู่ หรือกระทำต่อเด็กและเยาวชน ถือเป็นความสมัครใจของบุคคลที่จะประกอบอาชีพให้บริการและหารายได้หรือค่าตอบแทนจากกิจกรรมทางเพศ การกระทำที่เป็นไปโดยความสมัครใจของตนเพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ ย่อมไม่เป็นเหตุหรือเงื่อนไขที่จะลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ลงได้ บุคคลผู้ให้บริการทางเพศจึงยังมีคุณค่าในตนเองและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่เกิด ต้องได้รับการเคารพและปฏิบัติอย่างเหมาะสมเช่นเดียวกับบุคคลอาชีพอื่น ซึ่งแตกต่างจากการให้บริการทางเพศโดยมิได้เกิดจากความสมัครใจตั้งแต่แรกของผู้เสียหายถูกบุคคลอื่น

/แสวงหา...

^{๓๓} วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการทางเพศในระบบกฎหมายไทย” ของ นายจิรศักดิ์ เรืองบุญ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

^{๓๔} มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้อุบายหลอกลวง บังคับ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม ชูเชิญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย ชู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำ หรือข่มขืนใจ เพื่อให้บริการทางเพศ เหมือนหนึ่งว่าผู้เสียหายเป็นเพียงวัตถุทางเพศหรือสินค้าที่บุคคลจะกระทำการอันใดก็ได้เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ทำให้บุคคลถูกลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ในปัจจุบันพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีผลใช้บังคับเพื่อคุ้มครองและป้องกันไม่ให้เกิด การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกายของบุคคลที่ถูกกระทำในลักษณะ ดังกล่าวแล้ว

นอกจากนี้ ผลจากการใช้บังคับกฎหมายดังกล่าวยังก่อให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จาก ผู้ประกอบอาชีพให้บริการทางเพศโดยผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้ผู้ประกอบอาชีพ ให้บริการทางเพศมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกบังคับใช้แรงงาน และถูกบังคับ ข่มขู่รีดไถ ทำให้พนักงานค้าบริการทางเพศจำต้องตกอยู่ภายใต้เครือข่ายอาชญากรรมและยินยอมให้ถูก เอาไรต์เอาเปรียบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดถูกจับกุมดำเนินคดี อันก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งในประเด็นนี้ คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี (Committee on the Elimination of Discrimination against Women: CEDAW Committee) ได้แสดงความห่วงใยและเสนอแนะให้ ประเทศไทยแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยยกเลิก ความผิดทางอาญาของหญิงที่ค้าประเวณี จัดการแก้ไขรากเหง้าของปัญหาการค้าประเวณีและจัด มาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดหญิงที่ตกอยู่ในสภาวะยากลำบากต้องเข้าสู่การค้าประเวณี รวมทั้งให้ผู้หญิง มีโอกาสหารายได้ด้วยวิธีการอื่น ตลอดจนสร้างหลักประกันว่าจะมีการใช้บังคับกฎหมายแรงงานและ จัดสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึงในธุรกิจบันเทิง^{๙๙} ขณะที่คณะทำงานของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับ สิทธิมนุษยชน (UN Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises) ได้มีข้อสังเกตแสดงความห่วงใยในประเด็นดังกล่าวและเสนอแนะ ให้รัฐบาลไทยเน้นเรื่องการค้ากับดูแลธุรกิจบันเทิงให้ดีขึ้นและประกันว่าจะมีการใช้บังคับกฎหมาย แรงงานอย่างเต็มที่ สอดคล้องตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีข้างต้น^{๑๐} ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ อยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาทบทวนกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

/การค้าประเวณี...

^{๙๙} รายงานข้อคิดเห็นโดยสรุปต่อการรายงานตามวาระของประเทศไทยที่รวมรายงานครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ ของคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีแห่งสหประชาชาติ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๐} แถลงการณ์เมื่อสิ้นสุดการเยือนประเทศไทย เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑

การค้าประเวณี อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗^{๒๓} และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

๕. มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๕.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๕.๑.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย ควรกำชับพนักงานเจ้าหน้าที่ห้ามไม่ให้มีการร่วมประเวณีในขณะที่ทำการล่อซื้อ และห้ามมิให้นำสื่อมวลชนเข้าไปในสถานที่ตรวจค้นและจับกุมคดีค้าประเวณีโดยเด็ดขาด

๕.๑.๒ คณะรัฐมนตรีควรให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแก้ไขปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติในการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยยกเลิกการลงตราประทับข้อหาความผิดในหนังสือเดินทางของคนต่างด้าว และพิจารณาหาวิธีการอื่นที่เหมาะสมแทนวิธีการดังกล่าว เพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการตรวจอนุญาตให้คนต่างด้าวเดินทางเข้ามาหรือออกนอกราชอาณาจักร

ทั้งนี้ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานนี้

/๕.๒ ข้อเสนอแนะ...

^{๒๓} มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่เป็นการก่อกวนประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีจำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

๕.๒ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๕.๒.๑ คณะรัฐมนตรีควรเร่งรัดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายบางมาตราอาจไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยอาจพิจารณาจากปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของการให้บริการทางเพศในข้อ ๕ (๒) ซึ่งอย่างน้อยควรพิจารณามาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญาแก่บุคคลผู้ค้าประเวณี

๕.๒.๒ คณะรัฐมนตรีควรมอบหมายให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณากำหนดมาตรการทางเลือกเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและความเป็นไปได้ของการกำหนดมาตรการทางเลือกในการคุ้มครองพยานหรือผู้เสียหายซึ่งเสี่ยงต่ออันตรายอย่างร้ายแรง เช่น การเปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุล การเปลี่ยนถิ่นที่อยู่ ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีกลไกช่วยเหลือให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับโอกาสในการย้ายถิ่นที่อยู่ หรือตั้งรกรากใหม่ในประเทศที่สามต่อไป

๕.๒.๓ คณะรัฐมนตรีควรพิจารณายกระดับแผนบูรณาการการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยออกระเบียบหรือคำสั่งตามกฎหมายที่ชัดเจนเพื่อแก้ไขปัญหาการกักตัวบุคคลต่างด้าวซึ่งเป็นพยานในคดีค้ามนุษย์แต่มีผู้ใช้ผู้เสียหายในคดีไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเป็นเวลานานเกินสมควรให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

๕.๒.๔ คณะรัฐมนตรีควรกำชับหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการใช้บังคับกฎหมายให้ปฏิบัติตามแผนบูรณาการการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งมีผลให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยเคร่งครัด พร้อมทั้งเผยแพร่และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแผนบูรณาการดังกล่าวให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนทุกแห่งที่เกี่ยวข้อง

๕.๒.๕ คณะรัฐมนตรีควรกำชับหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการใช้บังคับกฎหมาย ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กรมสอบสวนคดีพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ทราบถึงสิทธิของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซึ่งสามารถขอรับความช่วยเหลือสำหรับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการศึกษาอบรม หรือค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร จากกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อันเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายที่จะได้รับการเยียวยาจากรัฐอย่างแท้จริงตามหลักสิทธิมนุษยชนและหลักมนุษยธรรม

๕.๒.๖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ปฏิบัติตาม

กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้พยานและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการปฏิบัติอย่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนจัดให้พยานและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถเข้าถึงสิทธิอันพึงมีตามกฎหมายได้อย่างครบถ้วน เช่น สิทธิในการติดต่อญาติหรือบุคคลใกล้ชิดตามสมควรแก่เหตุ สิทธิในการสืบพยานล่วงหน้า เป็นต้น

๕.๒.๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้คำนึงถึงปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนและมีความอ่อนไหวทางเพศสภาพ (Gender Sensitivity) โดยหลีกเลี่ยงการกระทำ การใช้วาจา หรือการตั้งคำถามที่เป็นการซ้ำเติมให้พยานหรือผู้เสียหายเกิดความเครียดหรือหวาดกลัวขณะสอบสวนหรือสอบถามข้อเท็จจริง

๕.๒.๘ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม ควรกำชับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ระหว่างการสืบพยานล่วงหน้าในคดีค้ามนุษย์ ให้แจ้งต่อพยานให้ทราบถึงสิทธิในการร้องขอให้มีการสืบพยานแบบไม่เผชิญหน้า ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลย พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่พยานที่มีความหวาดกลัว

๕.๒.๙ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงยุติธรรม ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิในการเรียกค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนทุกแห่งที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้ค้าประเวณี เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการสื่อสาร ให้ข้อมูล และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้เสียหายต่อไปได้

๕.๒.๑๐ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศ กรณีไม่สามารถส่งตัวผู้เสียหายที่เป็นบุคคลต่างด้าวกลับประเทศภูมิลำเนาด้วยเหตุที่ยังไม่ได้รับการยืนยันสัญชาติจากประเทศภูมิลำเนาดังกล่าวในระดับทวิภาคีหรือระหว่างรัฐต่อรัฐ โดยควรเร่งรัดติดตามให้มีการนำตัวญาติของผู้เสียหายจากประเทศภูมิลำเนามาพิสูจน์สัญชาติโดยเร็วต่อไป

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จึงมีมติว่า ในประเด็นที่ ๒ และที่ ๔ ตามข้อ ๔ ของรายงานนี้ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด

/สิทธิมนุษยชน...

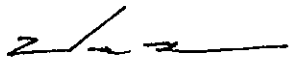

สิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๕ ของรายงานนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และ
มาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนประเด็นที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ให้ยุติเรื่อง

(นายวัส ตังสมิตร)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางประกายรัตน์ ตันธีรวงศ์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางเตือนใจ ดีเทศน์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางอังคณา นีละไพจิตร)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายชาติชาย สุธธิกลม)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี โดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ คำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณีให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีนั้นด้วย แล้วแต่กรณี

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจากไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้น หรือเป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต หรือได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนให้คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงานหรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๖ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แล้ว ให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้